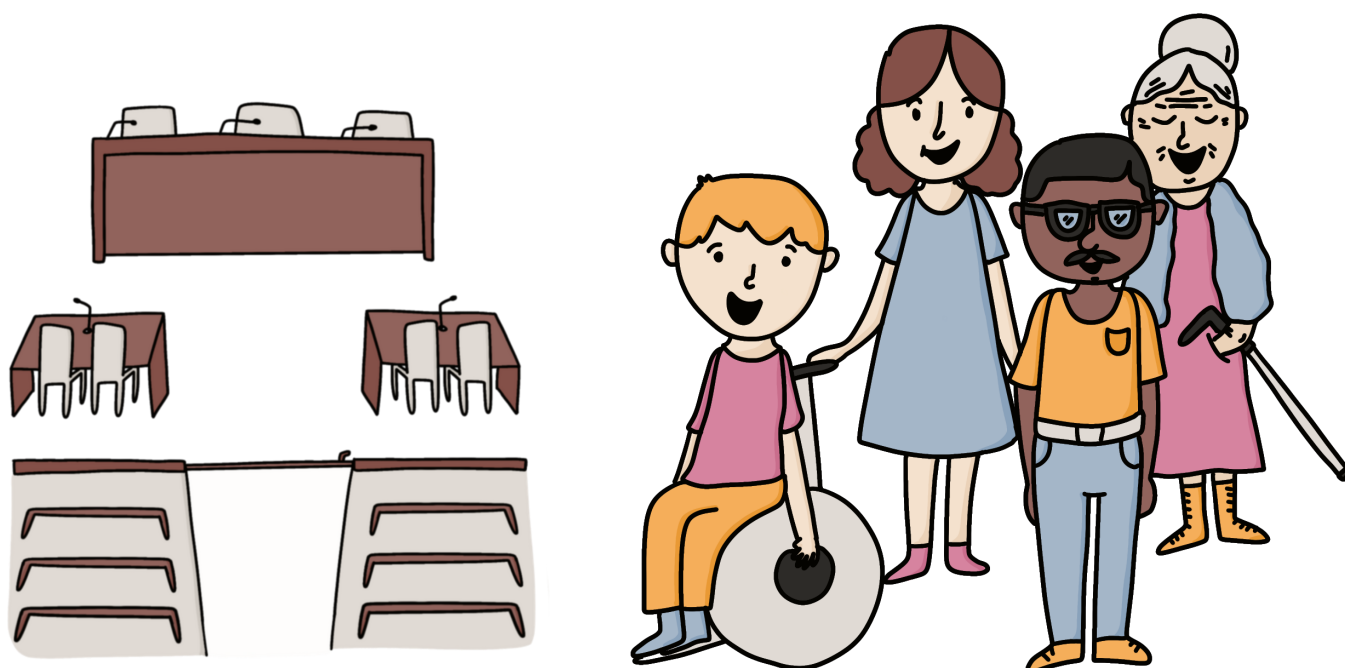

Co-funded by
the European Union

OBVINENÍ S POSTIHNUTÍM NA SLOVENSKU

Easy-to-read verzia slovenskej správy

VALIDITY

FENACERCI

FORUM
Human Rights

 International
Commission
of Jurists
European Institutions (ICJ-EI)

CENTER ZA PRAVO VARNOSTI
ČLOVEKOVIH PRAVIC IN DRUGI

CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

 Plena
inclusión

 PSICHIKOS
SVEIKATOS
PERSPEKTYVOS

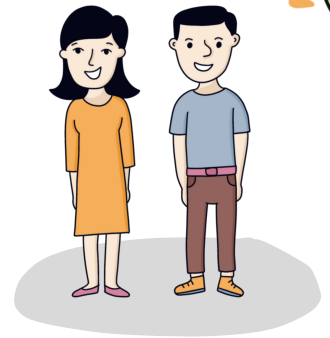

Názov tohto projektu je **ENABLE**.

Slovo **ENABLE** je v angličtine a znamená umožnenie začlenenia a prístupu.

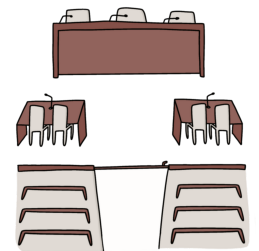
Pre koho je projekt **ENABLE** určený?

Pre ľudí s mentálnym a psychosociálnym postihnutím, ktorí sú zapojení do justičného systému a ktorí sú zapojení do trestného konania.

Čo je cieľom projektu **ENABLE** ?

- zlepšenie vedomostí ľudí pracujúcich v justičnom systéme o potrebách ľudí s postihnutím (Ide napríklad o právnikov, policajtov, sudcov a ďalších.)
- zlepšenie prístupu k právnym službám pre obvinených s postihnutím

Ako projekt **ENABLE** funguje?

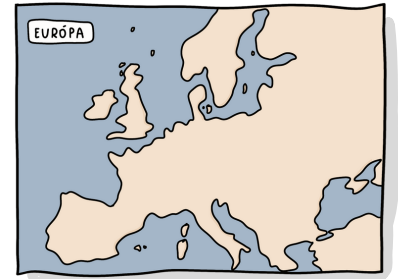
- urobíme **výskum**
Budeme hovoriť s obvinenými s postihnutím a ľuďmi, ktorí pracujú v súdnom systéme.
- pripravíme **príručku**
Príručka bude poskytovať informácie pre sudcov a ostatných zamestnancov.
Potrebujú ich na to, aby zabezpečili, že ľudia s postihnutím budú vypočutí a budú rozumieť súdnemu konaniu.
- pripravíme špeciálny **protokol**
Protokol je oficiálny postup alebo systém pravidiel.
Náš protokol pomôže ľuďom so zdravotným postihnutím v prístupe k súdnemu systému.

Do projektu sú zapojení ľudia z krajín Európskej únie:

- Centrum právnych zdrojov (**Rumunsko**)

- Fenacerci - Národná federácia družstiev sociálnej solidarity (**Portugalsko**)
- Fórum pre ľudské práva (**Česká republika a Slovensko**)
- Medzinárodná komisia právnikov - **európske** inštitúcie (Belgicko)
- Nadácia KERA (**Bulharsko**)
- PIC - Právne centrum pre ochranu ľudských práv a životného prostredia (**Slovinsko**)
- Confederación Plena Inclusión España (**Španielsko**)
- Perspektívy duševného zdravia (**Litva**)

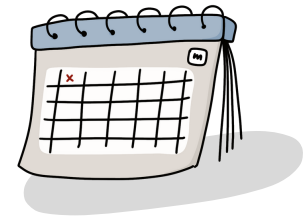
Projekt koordinuje medzinárodná organizácia **Validity Foundation**.

Ľudia a organizácie, pracujúce na projekte ENABLE, majú bohaté skúsenosti a vedomosti.

VALIDITY

Projekt trvá od **septembra 2022 do augusta 2024**.
Financuje ho Európska únia.

Čo je **HOTOVÉ**, čo sme urobili?

Napísali sme **výskumnú správu** o ľuďoch s postihnutím, ktorí boli vypočúvaní políciou alebo ktorí vypovedali na súde. Chceli sme zistiť, aké **prekážky** museli prekonať. A tiež, ako Slovenská republika **rešpektuje** ich práva.

Ako by to malo vyzerat?

O právach ľudí s postihnutím na súde hovorí aj **Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím**. Dohovor je medzinárodný právny predpis o právach ľudí s postihnutím.

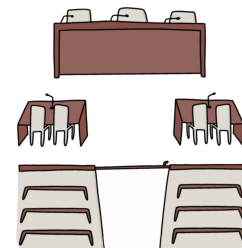
Hovorí štátom,
čo majú robiť,
aby ľudia s postihnutím
mali rovnaké práva ako ostatní.

O človeku s postihnutím na súde
hovorí **článok 13** takto:

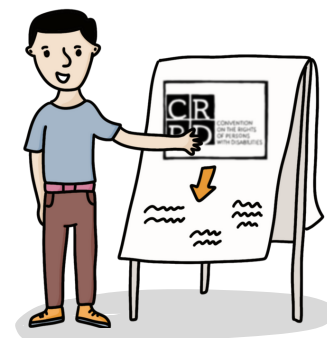
Ľudia s postihnutím majú právo obrátiť sa na súd.

Majú právo na podporu a na vysvetlenie,
čo sa na súde deje.

Človek s postihnutím môže vypovedať.

To znamená,
že na súde povie,
čo videl alebo počul.

Štáty musia pre súdy, políciu a väzenský personál
zabezpečiť **odbornú prípravu - vzdelávania.**

Tam sa vysvetľuje,
ako sa treba správať k ľuďom s postihnutím
a ako s nimi hovoriť.

Ako sme robili výskum?

V našom výskume sme zhromaždili množstvo informácií.
Najprv sme **študovali zákony a politiky.**

Potom sme dávali otázky:

- **páchateľom** s postihnutím
- **odborníkom na trestné právo**
(sudcovia, prokurátori, psychológovia, policajti)
- **odborníkom** zo služieb a organizácií,
ktoré **obhajujú práva** osôb s postihnutím

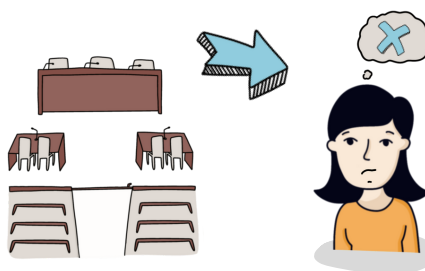
Aké PREKÁŽKY sme vo výskume popísali?

Slovenské zákony stále dovoľujú
obmedzenie spôsobilosti na právne úkony
len preto,

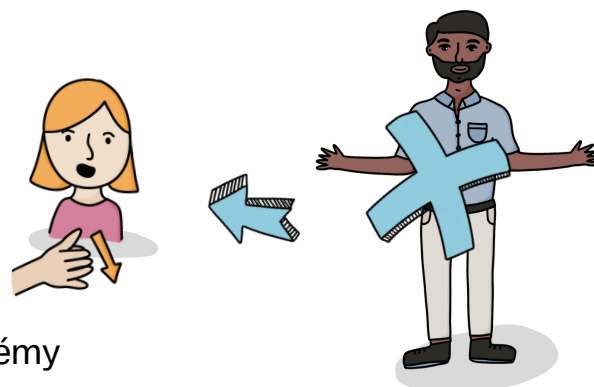
 že má niekto duševnú poruchu.
Súd tak môže určiť,
že kvôli postihnutiu
človek **nemusí byť zapojený** do rozhodovania
o niektorých svojich záležitostiach.

 Keď je človek s postihnutím obvinený,
potrebuje často úpravy,
aby mohol trestné konanie **pochopiť**
alebo sa na ňom **zúčastniť**.

 Pomohol by mu napríklad facilitátor,
zjednodušená komunikácia,
podpora blízkych osôb
alebo dokumenty v zrozumiteľnom jazyku.
Toto sa v praxi takmer **nepoužíva**.

Používajú sa len tlmočníci a komunikačné systémy
pre ľudí so sluchovým postihnutím.

 V zákonoch je dôraz na práva
zraniteľných obetí trestných činov
(deti, ľudia s postihnutím).

Práva obvinených s postihnutím sú v pozadí.

 V zákonoch nie je povinnosť
poskytovať **informácie prístupným spôsobom**.
Nie je tam ani povinnosť
brať ohľad na **individuálne potreby**
obvineného človeka s postihnutím.

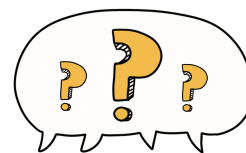
Záleží tak **iba na vôli** policajtov, sudcov a ďalších odborníkov, či komunikáciu obvinenému s postihnutím prispôsobia.

Obvinený s postihnutím môže dostať **bezplatného právnika**. Orgány často považujú advokátov za záruku spravodlivého procesu.

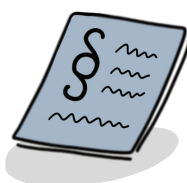
Odborníci z oblasti trestného súdnictva majú však **málo informácií** a nie sú preškolení o ťažkostiach, ktorým čelia obvinení s postihnutím.

Nevedia ani, **ako zabezpečiť porozumenie** trestného konania a **rovnaký prístup k spravodlivosti**.

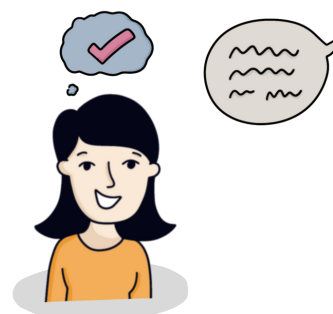
Čo by sa malo zmeniť?

DÔLEŽITÉ!!!

Mali by sa prijať **nové zákony**. Povinnosťou má byť komunikovať a informovať človeka s postihnutím v trestnom konaní tak, aby rozumel.

Odborníci by sa mali **vzdelávať**:

- aké prispôsobenie môže človek s postihnutím potrebovať a ako mu ho zaistiť
- v komunikácii
- ako poznať, že má človek postihnutie
- akým ťažkostiam môže v trestnom konaní čeliť
- akú podporu mu poskytnúť

Prístup ku spravodlivosti musí byť pre človeka s postihnutím v trestnom konaní zaistený od začiatku.
(Už od prvého kontaktu s políciou alebo prokurátorom.)

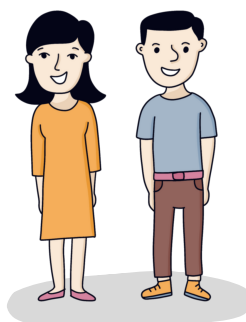

Keď hovoríme o právach ľudí s postihnutím, musíme vždy hovoriť **priamo s ľuďmi s postihnutím** a organizáciami, ktoré **obhajujú** ich práva.

ZÁVER

Veríme, že táto správa pomôže zlepšiť prístupnosť trestného konania pre ľudí s postihnutím.

TIETO AKTIVITY ROBÍME VĎAKA EURÓPSKEMU PROJEKTU.
PENIAZE NAŇ SÚ Z EURÓPSKEJ ÚNIE.

NÁZOV PROJEKTU JE "**UMOŽNENIE ZAČLENENIA A PRÍSTUPU
K SPRAVODLIVOSTI PRE OBVINENÝCH S MENTÁLNYM
A PSYCHOSOCIÁLNYM POSTIHNUTÍM.**"

MÁ AJ SVOJE ČÍSLO: **101056701 – ENABLE –JUST-2021-JACC.**

VŠETKO, ČO V PROJEKTE ROBÍME, PÍŠEME A HOVORÍME,
JE ZALOŽENÉ NA NAŠICH ZISTENIACH A NÁZOROCH.

EURÓPSKA ÚNIA A EURÓPSKA KOMISIA
SI MÔŽU MYSLIEŤ A HOVORIŤ NIEČO INÉ.

TO ZNAMENÁ,

ŽE NEMÔŽU NIESŤ ZODPOVEDNOSŤ ZA NAŠE NÁZORY.

Autor správy: Adam MÁČAJ

Autorky Easy-to-read verzie správy: Lucia Cangárová, Denisa Kramářová

Správu si môžete stiahnuť [TU](#).

VALIDITY

FENACERCI

FORUM
Human Rights

PSICHIKOS
SVEIKATOS
PERSPEKTYVOS

Co-funded by
the European Union